

Име и презиме, односно назив организације и институције :
Унети назив организације: Коалиција за слободу приступа информацијама –
Транспарентност Србија

Контакт телефон: 011 3033827

Е-пошта: ts@transparentnost.org.rs

Назив закона на који упућујете примедбе, предлоге и сугестије: Нацрт закона о
изменама и допунама Закона о слободном приступу информацијама од јавног
значаја

Датум: 25.12.2024.

1. Општи коментари и сугестије у односу на Нацрт закона

Напомена:

Транспарентност Србија је, поред ових заједничких предлога више организација, већ доставила путем платформе е-консултације опште коментаре, као и коментаре за поједине одредбе Нацрта и његовог образложења. У свему остајемо при раније датим коментарима, као и овде изнетим, који су са њима комплементарни.

Организације цивилног друштва препознају проблеме у примени Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја (у даљем тексту ЗоСПИЈЗ, Закон), а који су највеће последице оставили по савесне тражиоце информација, односно јавни интерес у целини. У том смислу, сматрамо да измене Закона могу бити један од начина да се препознати проблеми адресирају. Међутим, указујемо и на чињеницу да предлози изнети у Нацрту ЗоСПИЈЗ, посебно посматрани у целини и међусобној корелацији, умањују достигнути ниво права јавности да зна, и остављају простор органима власти за прекомерно ограничење права. Проблем тзв. масовних жалби односно тужби није проблем само у области приступа информацијама од јавног значаја због чега сматрамо да и решење овог проблема мора бити системско, те да сваке потенцијалне измене ЗоСПИЈЗ неће нужно елиминисати проблем злоупотребе. Сматрамо да је у раној фази израде прописа требало пронаћи начин за дијалог са свим заинтересованим странама, као и да је неопходно кроз активнију сарадњу са Адвокатском комором Србије изнаћи решење да се овај вид злоупотребе права санкционише унутар адвокатских комора.

Указујемо да није јасно зашто је радна група за измену прописа Нацртом ЗоСПИЈЗ обухватила и питање мандата Повереника и заменика Повереника, имајући у виду да је наведени циљ био „законско решавање проблема злоупотребе захтева, која представља огроман проблем грађанима, органима власти, Поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности али и судовима“. Уколико МДУЛС намерава да, поред дефинисаног циља процеса измена и допуна Закона, адресира и друге недостатке Закона, указујемо да постоје други, важнији недостаци Закона који негативно утичу на право грађана на приступ информацијама од јавног значаја. Као најважнији проблеми у овој области годинама се издвајају неизвршење решења Повереника, са тим повезана и одредба да Влада применом

мера из своје надлежности обезбеђује извршење решења Повереника, одредба која за 20 година примене ЗоСПИЈЗ никада није примењена у пракси. Проблем неефикасног инспекцијског надзора над применом ЗоСПИЈЗ, као и отежан приступ информацијама о раду органа јавне власти у односу на које Повереник нема надлежности у жалбеном поступку. Посебно истичемо да су измене Закона прилика да се имплементирају [ГРЕКО \(GRECO\) препоруке из петог круга евалуације – део који се односи на извршну власт](#). У овом документу се наводи да највиши органи извршне власти треба да буду стављени под надлежност Повереника, односно да би требало омогућити право на жалбу и када информацију ускрате председник Републике или Влада Србије.

Посебно наглашавамо да институт злоупотребе права треба да буде обрисан из Нацрта ЗоСПИЈЗ имајући у виду претходну праксу органа јавне власти да институт злоупотребе права примењују незаконито. Усвајање прописа мора да прате стање у друштву и степен развоја институција. Истраживања цивилног сектора, медија, као и међународних организација указују на све већи степен затворености институција, те да приступ информацијама од јавног значаја најчешће зависи од политичке воље, односно одлуке појединаца који воде институције. У таквој атмосфери увођење института злоупотребе права може имати тешке последице по већ отежан приступ информацијама од јавног значаја.

Напори МДУЛС, Повереника, као и Владе у целини треба да буду усмерени на унапређење проактивне транспарентности, употребу нових технологија у циљу обезбеђивања приступа информацијама и јачање капацитета институција да ЗоСПИЈЗ примењују, уместо што се предлажу решења која умањују достигнути ниво права.

Група организација цивилног друштва међу којима су Партнери Србија, Транспарентност Србија, Комитет правника за људска права (УУКОМ), Грађанске иницијативе, ЦРТА и Независно удружење новинара Србија израдила је сет алтернативних предлога који могу да допринесу решењу проблема насталих злоупотребом права на приступ информацијама од јавног значаја. Ови предлози имају позитиван ефекат и на друге проблеме уочене у пракси, њима се јачају процедуре за остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја, промовише сарадња институција и грађана, унапређују капацитети институција за поступање по захтевима за приступ информацијама од јавног значаја и унапређује свест органа јавне власти о транспарентности и одговорности.

Стога позивамо МДУЛС и Повереника, као и друге чланове радне групе да предлоге пажљиво размотре, уваже забринутост тражилаца информација да ће увођење института злоупотребе отежати приступ информацијама, и кроз шири дијалог и сарадњу креирају одржива решења.

--

2. Конкретан део Нацрта закона чију измену предлагете и Ваш предлог за измену

Брисање последњег става из члана 1 Нацрта измена и допуна ЗоСПИЈЗ којим се уводи институт злоупотребе права.

Измена и допуна члана 2 Нацрта, став 3 и повезаних ставова (предлози и образложења се налазе у наставку документа).

Измена и допуна члана 4 Нацрта (предлози и образложења се налазе у наставку документа).

Брисање последњег става из члана 4 Нацрта којим се уводи могућност одбијања жалбе због тога што жалба није поднета ради остваривања права јавности да зна.

3. Образложење упућеног предлога за измену Нацрта закона

Члан 1 Нацрта ЗоСПИЈЗ:

„Орган власти може изузетно тражиоцу ускратити приступ информацијама од јавног значаја, ако један или више међусобно повезаних тражилаца кроз један или више повезаних захтева очигледно злоупотребљава право на приступ информацијама, а нарочито ако због изузетно учесталих захтева за доставу истих или истоврсних информација долази до оптерећења рада органа власти у мери да редовно функционисање рада органа власти није могуће или је значајно отежано.“

Институт злоупотребе права брисан је из Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја приликом измена ЗоСПИЈЗ из 2021. Разлог за то је злоупотреба овог института од стране органа јавне власти који су се незаконито позивали на овај институт. Према годишњем извештају Повереника из 2021. 65% свих решених жалби изјављено је због злоупотребе права од стране тражилаца. Истовремено, скоро све ове жалбе решене су у корист тражилаца информација. Подсећамо на образложење МДУЈС за брисање института злоупотребе из 2021. године:

*„Начин на који постојећи члан 13. Закона, покушавајући да дефинише злоупотребу права на приступ информацијама од јавног значаја кроз навођење могућих видова понашања који би указивали на ту злоупотребу, не представља адекватан приступ за елиминисање негативних примера у остваривању права јавности да зна. **Често подношење захтева, па и захтевање великог броја информација не може се сматрати само по себи злоупотребом.** Имајући у виду да право на приступ информацијама припада свакоме, евентуално одбијање да се захтеву удовољи само зато што је исто лице већ тражило неке друге информације, нема никаквог практичног смисла, јер те информације уместо тражиоца може формално затражити неко други. Сам чин поновног подношења захтева за истим информацијама такође не може бити довољан разлог за одбијање захтева, јер је могуће да орган власти није по првом захтеву дао одговор или га није дао на начин на који је тражен (дозволио увид али не и копију документа или је доставио транскрипте, али не и аудио снимак). Такође, ни тражење обимних информација не може бити довољан разлог да се такав захтев одбије, јер подлеже субјективној оцени органа власти. **У случајевима када се од органа власти тражи велики број информација, већ постоји законска могућност да се одреди дужи рок за поступање, па то не може бити ваљан разлог за одбијање захтева са позивањем на евентуалну злоупотребу права.“***

У прилог потреби за брисањем овог института у извештају о раду Повереника за 2021. годину наводи се да:

„Усвојене измене и допуне закона на значајно квалитетнији начин регулишу област слободног приступа информацијама од јавног значаја, омогућавајући лакше, брже и ефикасније остваривање овог права, са једне стране, али и отежавајући злоупотребу овог права, која је последњих година била посебно изражена“.

Имајући у виду претходно искуство из праксе, оправдано је претпоставити да би се институт злоупотребе поновно злоупотребљавао од стране органа јавне власти.

Наведени критеријуми за препознавање елемената злоупотребе права недовољно су прецизно формулисани и остављају велики простор за дискрециону одлуку органима јавне власти, због чега ова одредба представља факторе ризика по корупцију према [Методологији за процену ризика од корупције у прописима](#), која је израђена од стране Агенције за спречавање корупције (посебно погледати Анексе 3 и 4 документа- фактори ризика).

Надаље, увођење ове одредбе има шире негативне последице по остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја и развијање културе транспарентности и одговорности органа јавне власти јер полази од претпоставке да сваки захтев треба да буде преиспитан са аспекта да ли тражилац информација злоупотребљава право. Овим се првостепени органи, посебно они „мали“ који су највише погођени тренутним стањем „уче“ да прво траже разлоге за одбијање захтева. Ово је у потпуности супротно са начелима ЗоСПИЈЗ, духом овог закона, као и дефиницијом која каже да је информација од јавног значаја свака информација којом располаже орган јавне власти, настала у раду или у вези са радом органа јавне власти, као и чланом 15 ЗоСПИЈЗ, у којем стоји да тражилац није дужан да наводи разлоге због којих захтев доставља, односно тражи информације. Увођење института злоупотребе крши ову одредбу, и пребацује терет доказивања са органа јавне власти на тражиоца информација.

Уз све наведено, сматрамо да увођење института злоупотребе не би решило проблем због којег се предлаже. Органи власти, који имају мало капацитета, морали би да брижљиво образлажу решења којима одбијају захтеве. Уместо тога, знатно ефикаснији начини да се одупру притиску великог броја захтева који имају за предмет исте или сличне информације, био би да те информације објаве на својим веб-страницама, и да потом искористе могућност из члана 10. Закона.

Поред тога, поставља се питање сврсисходности ове норме, све и да је прецизно дефинисана, уз друго решење које је предложено (да странке сnose своје трошкове у поступку пред Повереником). Уколико би то решење било усвојено, био би отклоњен и узрок упућивања великог броја захтева за приступ информацијама (остваривање накнаде у поступку по жалби).

Члан 3 Нацрта:

„Странке у поступку по жалби сnose своје трошкове, изузев ако Повереник у поступку по жалби одлучи да су трошкови заступања неопходни и оправдани.“

Комплексан проблем у остваривању права на приступ информацијама од јавног значаја започео је променом става Управног суда, према ком је омогућена накнада трошкова жалбеног поступка. Иако је јасна намера предлагача Закона да се овом изменом утиче на мотивацију „малициозних“ тражилаца информација, поставља се питање да ли је предложено решење одрживо имајући у виду Закон о општем управном поступку, те да ли ће покушај да се изнађе решење за уочени проблем, креирати нови проблем у пракси. Овај предлог уколико буде усвојен и потврђен применом у пракси, отклонио би уочени проблем.

Имајући у виду да се не може са сигурношћу тврдити да ће овај предлог бити усвојен, односно касније потврђен у пракси кроз одлуке Управног суда (али и Уставног суда или Европског суда за људска права), у делу са предлозима биће дати предлози који имају за циљ умањење броја жалбених поступака и упрошћавање поступка за изјаву жалбе. Уколико наведени предлог о трошковима постане део Закона, доле наведени предлози су са њим комплементарни.

Члан 4 Нацрта:

Новим решењем из члана 4 Нацрта уводи се могућност да Повереник одбаци жалбу зато што није изјављена ради остваривања права јавности да зна.

„Повереник ће одбити жалбу ако на основу свих околности случаја, а посебно истоврсности тражених информација, броја поднетих захтева и жалби, утврди да жалба није поднета ради остваривања права јавности да зна.“

Подсећамо да ће у пракси бити изузетно тешко доказати злоупотребу права на приступ информацијама, с обзиром на то да су као критеријуми за утврђивање злоупотребе постављени критеријуми као што су сличност тражених информација, број поднетих захтева и број поднетих жалби. Предлог за увођење института злоупотребе права, као и предложене измене, не пружају ефикасно решење за проблем повећаног броја жалби упућених Поверенику, јер ће тзв. „несавесни тражиоци информација“ наставити да подносе захтеве и изјављују жалбе. Увођењем могућности да Повереник одбије жалбу на основу горе наведених разлога, који представљају прешироко постављене и неадекватне критеријуме, може доћи до даљих застоја у раду Повереника, јер ће бити приморан да улаже значајне ресурсе у доказивање постојања злоупотребе.

Такође, постоји оправдана претпоставка да ће несавесни тражиоци информација након доношења решења Повереника наставити са тужбама пред Управним судом у циљу поништавања тих решења. Овим се наставља негативна пракса да Повереник највише својих ресурса улаже у поступке са „несавесним“ тражиоцима информација, док истовремено органи јавне власти добијају нови механизам за незаконито ускраћивање приступа информацијама од јавног значаја. У оваквим околностима, савесни тражиоци информација биће у неповољнијем положају у односу на садашњу праксу остваривања својих права.

ПРЕДЛОЗИ

Предлог 1: Уместо увођења института злоупотребе права предлаже се допуна чланова који се односе на поступак за остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја у фази првостепеног одлучивања и поступка по жалби кроз имплементацију мера сарадње и преговарања

У пракси је већ делимично развијена неформална сарадња између тражилаца информација и органа јавне власти, која омогућава заједничко изналажење најпогоднијих решења за остваривање права на приступ информацијама, нарочито у ситуацијама када захтеви укључују обимне информације или када органи јавне власти не воде посебну евиденцију о траженим подацима. У циљу даљег унапређења овог процеса, предлажемо допуну члана 16 ЗоСПИЈЗ, којим би се формализовала могућност за позивање тражиоца информација на сарадњу и преговарање. Ова допуна има за циљ да допринесе ефикаснијем остваривању права грађана на приступ информацијама, у складу са начелима добре управе према којима органи јавне власти поступају стручно, ефикасно одговарају на захтеве грађана, граде однос отворености и према грађанима поступају са уважавањем и пажњом.

Ова допуна члана 16 би обухватала могућност да орган јавне власти позове тражиоца информација на „неформалне преговоре” (сарадњу) у циљу разматрања захтева за приступ информацијама. Ова мера посебно би имала позитивне ефекте на унапређење капацитета за поступање по захтевима тзв. „малих” обвезника ЗоСПИЈЗ (као што су месне заједнице, школе, домови здравља и др).

Овај предлог примењен са следећим предлозима има потенцијал да позитивно утиче на остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја, истовремено подстичући кооперативност између грађана и органа власти, који би на тај начин постали сарадници, а не противници. За разлику од овог предлога, поновно увођење института злоупотребе права би заправо подстакло даљу конфронтацију, допринело затворености институција и негативно утицало на развијање свести органа јавне власти о важности транспарентности, одговорности, и рада у служби грађана.

Оваква допуна члана 16 може бити и аргумент приликом одлучивања о додели трошкова у другостепеном поступку. Одбијање позива за сарадњу са органом јавне власти у циљу поступања по захтеву за приступ информацијама од јавног значаја може бити узето у обзир у жалбеном поступку приликом одлучивања о додели трошкова поступка (у случају да предлог из члана 3 Нацрта буде усвојен).

Предлог за допуну чланова 16 ЗоСПИЈЗ (члан 2 Нацрта) -Поступање по захтеву

Допуна става 3, и увођење нових ставова

Ако орган власти утврди да се захтев односи на информације које су садржане у великом броју докумената, због чега би поступање у року из става 1. овог члана било отежано, **у складу са начелима добре управе, позваће тражиоца информација на сарадњу у циљу остваривања права.** Овај позив биће упућен у року од 5 дана од пријема уредног захтева. Орган јавне власти понудиће тражиоцу информација да захтев прецизира, сведе на разумну меру, оствари увид у документе пре него што одреди које су му копије докумената потребне, **односно кроз сарадњу утврди најпогоднији начин да тражилац информација оствари право на приступ информацијама у складу са капацитетима органа јавне власти.** По потреби, орган јавне власти може организовати састанак са тражиоцем ради разјашњења питања битних за одлучивање по захтеву.

Ако орган власти и тражилац информација постигну договор, орган ће донети решење које прецизира начин и рок за поступање по захтеву.

Рок за достављање информација је 15 дана од пријема уредног захтева, уз могућност продужетка до 40 дана, уколико орган јавне власти оправдано не може да поступи по захтеву у року од 15 дана.

Уколико се тражилац информација не изјасни о позиву органа јавне власти из става 3 овог члана у року од 3 дана сматраће се да је одустао од захтева и поступак се обуставља решењем.

Уколико тражилац одбије предлог органа власти за начин остварења захтева, рок за поступање органа јавне власти почиње да тече од дана пријема изјашњења тражиоца.

Предлог за допуну члана 24 ЗоСПИЈЗ (члан 4 Нацрта)- Поступање Повереника по жалби

Повереник доноси решење у вези са жалбом у року од 60 дана од дана пријема жалбе, пошто омогући органу власти да се писмено изјасни, а по потреби и тражиоцу информација.

Изузетно од става 1. овог члана, у случајевима жалби због непоступања органа власти у складу са чланом 16. став 2. овог закона, Повереник доноси решење у року од 30 дана од дана пријема жалбе.

Повереник одбацује жалбу ако је она недопуштена, неблаговремена или ако је изјављена од стране неовлашћеног лица.

ДОПУНА:

У циљу остваривања права на приступ информацијама од јавног значаја Повереник може, уколико процени да је сврсисходно, позвати тражиоца информација и орган јавне власти на усмену расправу ради разјашњења чињеница у вези са предметом захтева и начином остваривања права, пре доношења одлуке по жалби.

У случају да тражилац неосновано одбије учешће на усменој расправи, поступак по жалби се обуставља.

Објашњење допуне:

Овај предлог даје Поверенику ново овлашћење да пре него што донесе решење у жалбеном поступку, спроведе процес у којем би се разјаснила сва битна питања у вези са предметом захтева и начином остваривања права. Кроз својеврсне преговоре између тражиоца информација и органа јавне власти биле би, пре свега, осветљене ситуације у којима тражилац информације тражи велики број информација или се те информације налазе у већем броју докумената, при чему тражиоцу није познато унапред који су документи у питању. Те чињенице такође можда неће бити довољно јасне ни из изјашњења које орган власти достави Поверенику након што прими жалбу. Циљ овог поступка је решавање спора брже и ефикасније, при чему се повећава могућност да тражилац добије управо оне информације које су му потребне, а смањује оптерећење за орган власти, тако што би се фокусирао на достављање и евентуалну обраду (нпр. анонимизација) само оних докумената који су суштински предмет захтева. Ова одредба би такође олакшала поступање Повереника по жалби, односно, уочавање чињеница које су битне за доношење одлуке по жалби. Наведени члан такође омогућава Поверенику да интервенише у почетној фази жалбеног поступка и тако допринесе ефикаснијем остваривању права грађана на слободан приступ информацијама.

Поред решења која већ постоје у Закону, овако би се додатно подстакла сарадња између грађана и органа власти у вези са остваривањем права јавности да зна.

Посредно, ове промене би се одразиле и на оно што је прокламовано као циљ Нацрта - да се стане на пут несавесним тражиоцима информација. Наиме, може се очекивати да подносиоци жалби којима је једини мотив наплата трошкова поступка и који зарад тога подносе велики број захтева у и жалби, не би били спремни да учествују у расправама ради разјашњења предмета захтева, а у контексту информација које орган власти заиста поседује. Увођење процеса добровољног преговарања такође креира основ да Повереник у поступку одлучивања о оправданости доделе трошкова поступка ускрати накнаду трошкова поступка. Уколико тражилац информација у првостепенем и/или у другостепенем поступку одбије да учествује у неформалним и добровољним преговорима, Повереник ове околности може узети у обзир приликом одлучивања о додели трошкова. Сматрамо да је неспремност за сарадњу у циљу остваривања права, креира лакше примењиве критеријуме за одлучивање о трошковима поступка, у смислу решавања проблема несавесних тражилаца информација.

Примењивање предлога из члана 16 и овог члана уводе се мере које имају за циљ да одврате несавесне тражиоце информација од слања захтева и жалби, јер се уводе додатне прилике и могућности да се право на приступ информацијама задовољи.

Оно што је још важније, овим предлозима се промовише сарадња између органа јавне власти и грађана, подижу капацитети и знања органа јавне власти за поступање по захтевима за слободан приступ информацијама од јавног значаја и јача свест органа јавне власти о одговорности.

У неколико земаља постоје слични механизми неформалне сарадње. Неки облик неформалног преговарања и медијације постоји у разним земљама, попут Америке, Канаде, Велике Британије, Шпаније, Норвешке и др. Овај део процеса се најчешће не зове медијација, већ постоји неформални механизам да се реши конфликт у вези са приступом информацијама од јавног значаја.¹

Предлог 2: Олакшавање процедуре за изјављивање жалбе- дигитализација поступка

Овај предлог односи се на увођење електронског сервиса на сајту Повереника који има за циљ да унапреди процес подношења жалбе, чинећи га једноставнијим и ефикаснијим за грађане. Овај сервис би омогућио једноставно, дигитално подношење жалби на одлуке органа јавне власти у вези са захтевима за приступ информацијама од јавног значаја, смањујући потребу за ангажовањем адвоката. Електронски сервис би пружио јасне смернице и интерактивне алате који би корисницима помогли да самостално израде и поднесу жалбу, уз минимално напора и без компликованих правних процедура. Ово би значајно олакшало поступак за грађане, обезбеђујући бржи и ефикаснији приступ праву на слободан приступ информацијама.

Грађани би имали могућност да лако унесу релевантне информације везане за захтев који није био реализован, као и разлоге због којих нису задовољни одговором органа власти. Предлог је да овај е-сервис наводи кориснике кроз кораке жалбеног процеса, од уношења основних података о захтеву за приступ информацијама од јавног значаја, разлога због којих нису задовољни поступањем органа јавне власти до генерисања финалног текста жалбе. Овај сервис требао би да омогући и праћење тока жалбеног поступка, тако да корисник добије повратне информације о статусу жалбе.

Важно је напоменути да приликом поступања Повереник није ограничен наводима жалиоца, већ да је терет доказивања на органу јавне власти, због чега тражилац информација не мора имати правна знања, или адвоката да би жалбу изјавио. Упрошћавање поступка за изјављивање жалбе кроз креирање дигиталног сервиса додатно би обесмислило потребу за ангажовањем адвоката, што би имало позитиван ефекат на умањење злоупотреба права.

Такође, овај систем олакшао би спровођење одредбе из члана 3 Нацрта 3оСПИЈЗ према којој свака страна у жалбеном поступку сноси своје трошкове, јер би Повереник имао додатан механизам да у образложењу одлуке о трошковима, одлучи да тражилац сам надокнади своје трошкове, јер се и поред постојања једноставног механизма за изјављивање жалбе одлучио да ангажује адвоката.

Предлог 3: Решавање проблема недовољних капацитета тзв. „малих“ органа јавне власти за поступање по захтевима за слободан приступ информацијама од јавног значаја

¹ Погледати научни рад: Управљање сукобима у приступу јавним информацијама. Да ли је медијација решење? Лекције из каталонског искуства:

<https://www.redalyc.org/journal/5038/503865772012/html/#fn0>

Размотрити да ли постоји начин да се тзв. „мали” органи јавне власти ставе у посебан режим приликом поступања по захтевима. Тамо где је могуће, попут месних заједница, поступање по захтевима пренети на општине односно јединице локалне самоуправе у чијем саставу се месна заједница налази. Тамо где је могуће за тзв. „мале” органе јавне власти увести/ поставити заједничка лица за поступање по захтевима за приступ информацијама од јавног значаја. Уколико је потребно, на нивоу општине, локалне самоуправе креирати посебно радно место лице за поступање по захтевима за приступ информацијама од јавног значаја за истоврсне обвезнике закона.

Додатна едукација тзв. „малих” органа јавне власти може бити спроведена кроз израду водича и других едукативних материјала од стране Повереника, а у циљу да органи јавне власти који су постали обвезници ЗоСПИЈЗ након измена из 2021, или на основу других прописа, изграде капацитете за поступање по захтевима. Улогу у едукацији органа јавне власти треба бити поверена новим регионалним канцеларијама Повереника.

Додатна напомена:

Иако се препоруке ГРЕКО изричито односе само на највише органе извршне власти, треба имати на уму да је једини разлог за то чињеница да је ГРЕКО у оквиру евалуације разматрао само механизме борбе против корупције из тог сектора. Са становишта примене Закона, нема оправданог разлога да за било који орган јавне власти постоји другачији режим жалбеног поступка. Ово даље значи да је неопходно утврдити надлежност Повереника над свим органима јавне власти укључујући Народну скупштину, председника Републике, Владу Републике Србије, Врховни касациони суд, Уставни суд, Народну банку Србије и Републичког јавног тужиоца, као што је цивилно друштво предлагало још од доношења Закона (2004) и као што предвиђа и предлог измена и допуна Закона који је предат у форми народне иницијативе 2007².

За разлику од увођења института злоупотребе права, чије брисање из Нацрта тражимо, наведени предлози, који могу бити имплементирати кумулативно или појединачно, поред решавања проблема злоупотребе права, имају позитиван ефекат и на друге проблеме уочене у пракси. Такође, кумулативна примена свих ових предлога довешће до смањења броја изјављених жалби, и растерећења службе Повереника приликом поступања по жалбама савесних тражилаца информација. Ови предлози афирмативни су по свом карактеру, њима се јачају процедуре за остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја, промовише сарадња институција и грађана, унапређују капацитети институција за поступање по захтевима за приступ информацијама од јавног значаја и унапређује свест органа јавне власти о транспарентности и одговорности.

² http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/cir/pdf/predlozi_zakona/3872-07.zip

